

Zelo veseli smo, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Franciška Asiskoga št. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik: Stefan Godina. — Lastnik koncesije lista: Edinosti. — Tisk tiskarne Edinosti. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inšerati oddelček Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inšerati oddelček se nahajata v Trstu, ul. sv. Franciška As. 20.

Iz Jugoslavije.

Vesti o neredih in revolucionarnem gibanju v Jugoslaviji zanikane.

ZAGREB, 26. Okt. »Obzor« zanika na najodločnejši način vesti, ki jih je razširilo pariško časopisje, o domnevnih zarotah proti regentu, o neredih v Ljubljani in na Hrvaškem in o nekaterih revolucionarnih gibanjih v Jugoslaviji. Glede avtonomističnih hrvaških zahtev piše »Obzor«: Ne Hrvači, ne Bosanci, ne Dalmatinci, ne Crnogorci si nečesto ustvariti držav v državi, temveč samo zahtevajo, da se določi vsak ukrep, ki se ukrene glede njih ali ki se tiče njihove svobode, katero so uživali v stoletjih, v sporazumu z njimi in da se ne uveljavljajo z odloki, ki jih izda kakršnokoli ministrski svet.

»Pravda« o Tittonijevem načrtu za rešitev reškega vprašanja.

ZAGREB, 26. Okt. »Era Nuova«: »Pravda« prinaša naslednje pismo od svojega poročevalca iz Pariza, kateri je v ožjem stiku s krogi mirovne konference:

Dobro je, da vemo, kako so se do danes razvijala razna naša vprašanja, za katera se vedno pričakuje ugodna rešitev. Ministrska kriza je imela žalibog svoje neprijetne posledice: pokvarila je na precej nevaren način naš ugled v inozemstvu, in nekatera vprašanja, katera je mirovna konferenca baš proučevala, so dobila popolnoma drugačno smer, za nas seveda neugodno. Odsotnost naše delegacije v odločilnih momentih je imela za nas le škodljiv izid. Resko vprašanje je postalo po odhodu naše delegacije jako težaven problem. Po svojem povratku je Tittoni s pomočjo nekakega hlapčevskega pariškega časopisja razglasil na vse štiri vetrove »zadnje in končnoveljavne« popustitve, s katerimi nas je hotela kovarna velikodušnost rimskega imperijalizma zapeljati v kakšen nov kompromis; take popustitve so sestavljale načrt, ki ga je boulevardsko časopisje imenovalo »zelo spravljivo«. Ta novi poizkus politične spravljivosti, ki nam jo je hotela podariti Italija, nikakor ne zadovoljuje naših svetih narodnih aspiracij. V merodajnih političnih krogih sem tozadevno dobil naslednja pomenila: Reka bi — po novem načrtu — postala neodvisna država in bi namesto svojega naravnega zaledja dobila neke »vrste« zaščito s strani Italije. Ni nam treba dostaviti, da odkloni naša delegacija sličen načrt na najodločnejši način. Če bi se udeležiti tak načrt, bi ostali mi brez onega naravnega izhoda na morje, ki pomenja za nas življenjsko vprašanje največje važnosti. Mi se nikakor ne moremo strinjati in sprizniti z mislijo kakršnegakoli italijanskega vpliva na mesto Reke. Izkušnja nas jasno uči, kaj bi to pomenilo za nas.

Jugoslavija in podpis mirovne pogodbe z Avstrijo.

ZAGREB, 25. Okt. »Era Nuova«: »Hrvatstvo« poročajo iz Beograda: Po verodostojnih vestih baje odstopi v kratkem Pašić od svojega predsedniškega mesta v mirovni poslanstvu. Govori se tudi, da namerava sploh opustiti vsako politično delovanje. V zadnjih ministrskih sejah se je razpravljalo tudi o podpisu mirovne pogodbe z Avstrijo. Nekatere vesti pravijo, da se je odločila vlada podpisati mirovno pogodbo v celoti; te vesti ne odgovarjajo resnici. Po vesteh, došlih danes iz Pariza, je gotovo dejstvo, da se Jugoslavija ne bo silila, da podpiše mirovno pogodbo.

Trumbljeve pogovori z urednikom lista »Petit Parisien«.

PARIZ, 25. Trumblje je imel takoj po prihodu v Pariz pogovor z urednikom lista »Petit Parisien«. »Popustili smo toliko,« je rekel Trumblje, »kolikor smo smatrali, da se more strinjati z ugodno in bodočnostjo države; varovati moramo ta ugled in to bodočnost pred vsemi in proti vsem. Napeli bomo, seveda, vse sile, da preprečimo nove težave na mirovni konferenci, toda z druge strani se ne sme od nas zahtevati, da bi vodili politiko popustljivosti. Z največjim zaupanjem prihajamo k vrhovnemu svetu s predlogom, naj se vključijo nekatere izjemne v salntgermansko pogodbo.«

»Tudi za Reko?«

»Prosim Vas, ne govoriva o Reki,« je odgovoril minister »ker kako naj jaz prehitim ali slipe mirovne konference? Vse, kar vam morem izraziti — tukaj je kazal ministrov glas pritahevanje ginjnost — je javno mnenje moje države. Znanje, da ni v našem narodu nikogar, ki bi mislil brez bridkosti na odtrganje Reke od Jugoslavije, na odtrganje te luke, za katero se je boril skozi toliko let proti Madžarjem, luke, ki jo potrebuje za življenje, ker je ta luka edino mogoče izhodišče na fastni obali.«

Na vprašanje, kakšen je notranji položaj države, je odgovoril:

»Naše razmere so izvrstne v kljub nesoglasjem, ki obstoje v vseh državah, predvsem pa v državah, ki so bile pred kratkim ustanovljene. Naši domovini je potrebna posebna državna moč, ker, bodite prepričani, Srbi, Hrvači in Slovenci so vsi zedinjeni v ljubezni do svoje države zaradi tega, ker so prenašali s tolikim junaštvom strahote te okrutne vojne, ki je sejala po celi Jugoslaviji smrt in uboštvo. Vsi, kmetje in meščanje, so se oprli lele dela. Oni hočejo samo eno: da postane njihova država cvetoča in bogata in da da svoj obol za svetovni blagor. Da se jim pa omogoči udeležitev tega idealnega načrta, jim je treba dati sredstva za uspešno delo, in to je ravno, kar bomo zahtevali od konference.«

IZ RUSIJE.

Estonska pogajanja s Čicherinom.

LONDON, 26. (S.) Iz Revala poročajo: Estonski minister za zunanje stvari je poslal Čicherinu brzojavko v kateri mu javlja, da je nemogoče začeti v teh dneh mirovna pogajanja na sestanku v Jurjevem Sestanku v svrhu mirovnih pogajanj bo mogoče šele pozneje, ker zahtevajo boji proti rusko-nemškemu četam za sedaj vsjo pozornost estonske vlade.

Oienziva proti Petrogradu.

REVAL, 26. (S.) Zakasnelo. Agencija »Union« poroča: Pohod proti Petrogradu se nadaljuje vkljub ojačenju, ki so jih dobili boljševiki v zadnjih dneh. Zavzeli smo Coro in prodrli do postaje Nikolaša, ki je oddaljena od Petrograda komaj 20 km. Odbili smo protinapad severovzhodno od Carskoga Sela.

Boji na Murmanskem.

STOCKHOLM, 27. (S.) Iz Helsinkisa poročajo: Po odhodu angleških čet iz Murmanskega je belim četam zelo težko vzdržati premoč nad boljševiki. Beli Rusi so zato prosili pomoč pri finski vladi, ki pa je prošnjo odklonila.

Bele čete 15 km pred Petrogradom.

STOCKHOLM, 27. (S.) Iz Revala poročajo: Bele čete so zasedle vas Izoro na poti Moskva-Petrograd in postajo Gorolze južno od Ligova, ki je oddaljen 15 km od Petrograda.

Položaj v Rigi neizpremenjen.

LONDON, 26. (S.) Iz Revala poročajo: Položaj v Rigi je neizpremenjen. Mesto se še vedno obsestreljuje z zadušljivimi bombami.

Iz Poljske.

Boji z boljševiki.

VARSAVA, 27. (S.) Poročilo poljskega vrhovnega štaba pravi: Ponovne boljševiške napade na Perisov in Berino smo odbili. Okoli Alevskega živalni artiljerijski boji. Naši oddelki so pogladi sovražnika iz mesteca Szepczovke in je zasedli.

Iz Nemčije.

Zmešnjava v baltičkih pokrajinah.

CURIH, 26. K zapletenemu vprašanju nemških čet v baltičkih pokrajinah prihajajo sedaj še drugi zapletljivi. »Neue Berliner Zeitung« piše, da so predložili nekateri poslanci narodne skupščine vladi zelo resne dokumente o sedanjem položaju v baltičkih pokrajinah. Na podlagi teh dokumentov se je baje uvedla preiskava, tekoma katere se je ugotovilo, da so se izdajale ubeglim vojakom železne divizije prehodnice, ki so jih nemške obmejne straže priznavale, dočim je vlada izjavila, da je onemogočen vsak stik med nemškimi četami v baltičkih pokrajinah in Nemčijo. Nad sto vojakov železne divizije se nahaja baje v Berlinu na dopustu. Oprema za nemške vojake na Kurovskem se še nadalje izdeluje in prodaja v Berlinu. Agenti železne divizije kupujejo v Nemčiji vojni material, zrakoplove, municijo itd., ki se nato pošilja v baltičke pokrajine. Sektirski vojaški krogi pri čudnem uporu nemških čet v baltičkih pokrajinah je, kakor trde poslanci narodne skupščine, popolnoma dokazana.

Medtem javlja »Wolf«, da so prvi oddelki baltičkih čet, ki so sklenili, pokoriti se pozivom vlade in se povrniti v Nemčijo, prestopili v petek mejo. Gre za kakih 5000 mož. Nadaljnji transporti se pričakujejo prihodnji teden.

Nemški državni dolgi.

CURIH, 26. (S.) Iz Berlina poročajo: Državnemu zboru je bilo predloženo poročilo o finančnem položaju, iz katerega je razvidno, da bo znašal dne 31. decembra založeni državni dolg 90 milijard, a nezaloženi dolg 52 milijard. Izredni izdatki bodo znašali 32 milijard od katerih odpade 17 milijard za izvršitev mirovne pogodbe. Dne 30. aprila 1920. bo znašal dolg 204 milijarde. Končna bilanca 1. 1919. znaša 58 milijard.

Slovo Memela od Prusije.

CURIH, 26. Memelski poslanec dr. Matzies, socialist, je imel včeraj v pruskem zboru poslovnih govorov od Prusije. Med ozeimji, ki se morajo odtrgati od države, ne da bi se vprašalo za mnenje prebivalstva, je rekel Matzies, se nahaja Memel. Okoli 140.000 prebivalcev tega ozemlja, ki hočejo po večini ostati združeni z Nemčijo, mora pod tuji jarem. Ententna mirovna politika bo povzročila iredentizem, ki bo lahko imel nedogledne posledice v političnem razvoju na vzhodu in ustvaril nove povode za vojno. Dr. Matzies je prosil zbor, naj se bori za revizijo mirovne pogodbe, in je pripomnil: »Ločujemo se z veliko žalostjo in proti naši volji v upu, da ločitev ne bo trajna. Mi pripadamo k Nemčiji, mi smo Nemci in hočemo ostati Nemci. Nemčijo pa prosimo, naj ne pozabi svojih sinov.«

Govornik je dokončal ob velikem odobravanju na vseh klopek. Predsednik Leinert je ginjeno zagotovil, da Nemčija nikdar ne pozabi memelskega prebivalstva.

Ljudsko glasovanje in nemška vlada.

DUNAJ, 25. »Neue Freie Presse« piše: »Nemška vlada je naslovila na prebivalstvo ozemlja, kjer se bo vršilo ljudsko glasovanje, proglas, v katerem izjavlja, da ni dvoma, da pripade to ozemlje nemški domovini, če izvrši vsak volilec svojo dolžnost. To ne velja samo za sedanje stanovanje na tem ozemlju, temveč tudi za tiste, ki so sicer na tem ozemlju rojeni, a stanujejo kje drugje, in so dosegli 20. leto starosti. Ravno število poslednjih je zelo veliko. Od njih je torej predvsem odvisno, da se pokažejo sedaj domovini hvaležne. Naj pridejo torej na dan glasovanja v svoje rojstne kraje in naj tam skupno z ostalim prebivalstvom podajo dokaz o svojem nemškem čutu. Proglas zaključuje z besedami: »Nesteto število vaših bratov in sinov je dalo svojo kri in življenje, da ohranijo domovino neškodovano. Mislite na njihove težke žrtve in izkažite jim svojo hvaležnost s tem, da izpolnite svojo domovinsko dolžnost v velikem času odločitve. Ostanite trdno pri svoji zemlji! Bodite zvesti svojemu narodu! Ohranite neškodovano našo ljubljeno domovino! Podpisani so državni kancelar in člani državne in pruske vlade.«

Iz Avstrije.

Predsednik Seitz odobril salntgermansko pogodbo.

BAZEL, 26. (S.) Z Dunaja poročajo: Predsednik Seitz je odobril salntgermansko pogodbo.

Krščanski socialci v opoziciji.

DUNAJ, 25. Krščansko-socialni zastopniki se niso udeležili današnje seje mestnega sveta. Po pravilih mestnega statuta se lahko stavi predlog za izključitev člana, ki je neupravičeno izostal od seje mestnega sveta. Govori se, da se nameravajo uporabiti te določbe mestnega statuta tudi proti krščanskim socialcem, ki so odsotni že pri četrti seji. Mestni svet namerava baje razpisati nove volitve. Na isti način se nameravajo baje razpisati nadopolnilne volitve pri raznih odborih, katerih delovanje je vsled odsotstva krščanskih socialcev onemogočeno.

Cene svinjski masti in krompirju.

DUNAJ, 25. »Neue Freie Presse« piše, da je uspešno uradu za prehrano znižati cene svinjski masti od 75 kron za kg na 62 kron za kg, a slanini od 64 kron za kg na 54 kron za kg. Te cene se uveljavijo za teden, ki se začne s 27. t. m.

Krompir se prodaja po 356 krona za kg, in sicer na izkaznico in po pol kg na osebo.

Iz Amerike.

Konferenca »Trade Unions«.

WASHINGTON, 26. (S.) Konferenca »Trade Unions« se bo sestala v Washingtonu dne 13. decembra.

Wilsonova bolezen.

WASHINGTON, 27. (S.) Zdravnik pravi, da gre Wilsonu venomer na bolje. Poročilo o njegovih boleznih se bo izdajalo samo od časa do časa.

Iz Italije.

Vesti o uvedbi pristojbine na olje uresničene.

RIM, 27. (S.) Nekateri listi so priobčili vesti, da se uvede s prilidnim cenikom na oljčno olje tudi pristojbina na olje. Vest je brez vsake podlage.

Kandidati za politične volitve.

RIM, 27. Danes, v ponedeljek, popoldne se morajo predložiti italijanskim prefekturam liste kandidatov za politične volitve. Do sedaj se predvideva, da bo okoli 3000 kandidatov. Več kot polovica starih poslancev je odstopila. V nekaterih kraljih preneha s sestavo listi najdelovnejsi in najbolj razburjeni rok volilne borbe, ker so kandidati, katerih imena so v listah na prvem mestu, več ali manj gotovi, da vstopijo v zbornico; veliko list, kjer ne obstojajo stranke, je bilo sestavljenih samo zaradi tega. V drugih kraljih posebno pa v severni Italiji, bo borba huda.

Turati proti revoluciji

MILAN, 26. Turati je govoril danes pred kongresom kemskih delavcev o delavskih organizacijah in o nalogi socialistične stranke. Naglašal je, da se mora socializem opirati le na delavsko zavest, prosvetljeno z naukom in delom. Danes se dajejo starim stvarim nova imena, je rekel Turati. Cilj socializma je pa,

da odpravi izkoriščanje tovarov in zemlje po gospodarjih. Ker je pa država predstavitelj tega izkoriščanja, je namen delavcev polastiti se države in jo preurediti potom odprave razrednih razlik in emancipacije dela. Vprašanje je torej, je nadaljeval, ali se mora delavstvo polastiti naprej tovarov ali pa države. Jakobinci gredo za polastitvijo države, a sindikalisti za polastitvijo tovarov; tudi gospodarska revolucija ne more biti niti izključno jakobinska niti sindikalistična. Proletariat, ki je popolnoma usuznjen zemlji in stroju, ne more postati nenadoma gospodar države, ker bi ne mogel biti prevladajoči politični razred. Z druge strani ste dve obliki socializma. Prva protestira, vihti zastave in kriči, toda v življenju nima nobene podlage; druga je v resnici nekaj bistvenega. Izgled za prvo obliko so francoski revolucionarji, a za drugo Angleži, ki postopno pripravljajo duhove, dokler bodo sposobni, da prevzamejo državno upravo. Govornik je izjavil, da ne veruje v razširjenje boljševizma na zapad, a z druge strani ne more opustiti ententi ogromne nake, namreč nadaljevalne lakotne blokade proti oni notranji revoluciji.

Iz ruske revolucije se more poroditi edinole federativna demokratska revolucija, toda ne socializem, kakor ga razumemo mi, je naglašal Turati. V duhovih manje izobražene mase se poraja ideja boljševizma, ki ni koristen ne za nas, ne za imovite razrede. Moramo torej preganjati te ideje. Res je, da se revolucije širijo, toda to je naraven in socialen pojav, ki ga moramo preprečiti, ali pa vsaj omejiti, da ne pripelje v pogubo, temveč v mirno preureditev države. To je pojav sedanjega, težkega, tajinstvenega časa, ki ga moramo upoštevati.

Vsaka država, je zaključil Turati, ima svoj način revolucije. Revolucija v eni državi se ne more vzeti za zgled revolucije v drugi državi. Sedaj se pa vprašam: Kako naj se izvrši revolucije pri nas? Tu ste dve struji: evoliucija, preurejevalna, in nasilna, katastrofalna. Eni so za prvo, a drugi za drugo strujo.

Turati je nato govoril o škodi, ki bi jo prinesla nasilna revolucija, v kateri ne vidi možnosti uspeha. Jakobinci, je rekel, pozabljajo velikanski napredek proletarijata v štiridesetih letih treznega in metodičnega dela. Če se ima jutri izvršiti ta slavna revolucija, je zastoj, da danes razpravljamo o nalogah tega kongresa. Pozabljajo, da je danes splošna volilna pravica silna moč, s katero bo mogel proletarijat metodično doseči, kar bi lahko sedaj z nasiljem pokvaril. Ni večje nesreče za stranko, nego če pride na moč v času, ko ne more delovati. Zato je potrebno sodelovanje. Proporcionalna, ki smo jo uvedli, nam omogoča najboljše in najkoristnejši sporazum. Udeležiti moramo načrt sodelovanja in zvišanje produkcije. Turati je zaključil s pozivom na italijanski proletarijat, ki je doprinesel toliko žrtv za kapitaliste, naj začne z delom tudi za svojo bodočnost.

Cluffelljevo pismo volilecem.

TRST, 27. Cluffelli je poslal svojim volilecem v Umbriji pismo, v katerem naglašal, da ni bila vojna narodu vsiljena, in da ni počila niti ena puška, preden ni zbornica z več nego 400 glasovi in senat enoglasno pooblastil vlado na napoved vojne. Cluffelli smatra, da se ne sme zahtevati od vlade, kar naredijo lahko zasebniki. Treba je zvišati produkcijo, omejiti uživanje in zvišati izvažanje. Govori nato o Reki in naglašal, da ne more kot liberal odobravati vojaškega upora, ki se protivi vsem italijanskim tradicijam tudi za časa revolucionarnega gibanja; ugotavlja pa, da se ni resko podležje izvršilo proti volji naroda, vlade ali parlamenta, ker so vse oblasti proglasile italijanstvo Kvarnera in delate ter delajo še vedno vse mogoče, da je nedeljstvo. Javno mnenje ni obsodilo reske ekspedicije z odločnostjo ki bi jo bilo pokazalo pri kakršniobdobi notranji vstaji, ker se je ta ekspedicija tolmučila kot izraz razpoloženja v celi državi, ki je že zdavnaj čutila, da pariška konferenca ne upošteva njenih želja, njenih žrtv in njenih moralnih ter materialnih interesov.

Kar se tiče kandidatov ki pripadajo isti listi v kateri se nahaja njegovo ime, izjavlja, da se strinjajo z bistvenim programom italijanske politike in da se strinjajo v odporu proti službeni socialistični in novi italijanski ljudski (klerikalni) stranki. On in vsi njegovi tovarishi so proti politiki nasilja.

Pismo se zaključuje z obljubo nadaljevanja dela za pokrajino in državo.

Brez naslova.

Ze parkrat smo omenjali sprejem deputacije Nemcev iz južnotirolskega ozemlja, prisojenega Italiji, pri italijanskem ministrskem predsedniku. Iz razgovora med zastopniki Nemcev, bodočih državljani Italije — iz zahtev, ki so jih prvi stavili, in obljub, ki jih je dajal poslednji — smo izvajali zaključke z poginem? Ne. Zavlekel sem se v grmovje. Odot sem mogel razločevati silno streljanje. Slednjic je zaplametla Dubica, vzeli so jo Turki. Zjutraj ob zori sem se spustil na cesto in krenil proti Kostajnici, ker je bilo vse tiho. Hkratu pa sta prihitela za menoj dva konjenika Bošnjaka.

»Stoj, kavrin!« je zaklical prvi. Hotel sem se braniti, ali v hipu mi je drugi z buzdovanom izbil puško iz rok. Ze je zamahnil, da mi razmrvi glavo, ali drugi mi je rekel: »Pusti, Jusuf, prodava ga med sužnje!« Vzela sta mi nož, kapo, plašč in tako sem korakal peš med obema konjenikoma proti Dubici. Teško mi je bilo. Stokrat sem se bil na nože, na sabljo, se vrgel s Turki po krajini, a sedaj so me tako zajeli, ne da bi bil izstrelil puško. Zakaj nisem imel konja! Hkratu je rekel tovariš Jusuf: »Čuj me! Grem doli k Uni, da napojim konja, a ti počakaj tu in straži kavrina!«

(Dalje.)

ozirom na slovansko prebivalstvo, ki se utegne priključiti h kraljestvu. Zaključek naš je bil povsem logičen in upravičen: kar je prav za bodočo državljane Italije, nemške narodnosti, mora biti tudi prav za slovanske ljudi, ki jim bo določena enaka usoda.

Naravno je, da se je nemško časopisje živo bavilo z rečenim sprejemom, z izjavami ministrskega predsednika Nitija ter da se je živo zavzelo za zahteve svojih soplemenjakov, bodočih državljani Italije. Zlasti glasnik »Tagespost« je storila to na znamenit način. Izpregovorila je zelo odkrito besedo, kakor je mi ne moremo izpregovoriti dotičnim načinem v prilog. »Tagespost« je mogla to, ker izhaja v Gradcu, v Nemški Avstriji, mi pa govorimo v Trstu, v zasedenem ozemlju. Razsodnemu človeku ni treba razlagati razlike. Vendar hočemo poizkušati, da sporočimo čitateljem v ublaženejši obliki, kar je rekel graški list na naslov Italije z odkritostjo, ki mu je dopuščena.

Ugotovivši, da so Nemci načelno nasprotniki aneksije, beleži izjavo, da so združene nemške stranke južne Tirolske pripravljene za lojalno sodelovanje z italijansko vlado za vzpostavo in razvoj dežele. Pozdravlja prijazne Nitijeve besede, ki so zagotavljale Nemcem spoštovanje njihovih narodnih pravic ter naglašale, kako veliko važnost polaga vlada v sodelovanje priključenega nemškega ozemlja na uravnavanju upravnih vprašanj.

Potem pa je napisal graški list znamenit stavek: »Nemško-italijanski sporazum je stvar, ki ni omejena samo na dogovor z nemško južno Tirolsko... Avstrijska oficijelna politika se je že v naprej oprla na sporazum in ta nada ostaja, ko silijo Italijo stvariti vedno bolj na našo (nemško) stran, in ko brzokone volitve v Italiji pomorejo do vpliva možem, ki se ne bodo odtegli politiki, prijazni nemstvu. Nemski južni Tirol ne bo samo zemljepisna točka, ampak razmerje med italijanskim in nemškim narodom bo odvisno od postopanja s tistimi 200.000 Nemci, ki pripadajo Italiji.«

Prav in resnično. Istotako resnično pa je tudi, da obstoji tudi Jugoslavija in da bo jugoslovanska oficijelna politika soodločujoči činitelj na razmerju med italijanskim in jugoslovanskim narodom, da bo to razmerje odvisno od postopanja z jugoslovanskim elementom, ki utegne pripasti k Italiji, ter da je vsaj pričakovati, da tisti ljudje, ki pridejo (kakor pričakuje graški list) po volitvah do vpliva v Italiji, ne bodo smatrali tega razmerja za postransko, brezpomembno stvar!

Graški list se izraža pohvalno o kraljevem generalnem komisariju v južnem Tirolu, ekselenci Ludoviku Cređaru. Uverjen je, da pri tem funkcionarju ne bo nedostajalo »dobrohotnosti za južnotirolsko nemstvo.«

Mi želimo, da bi bilo temu tako. To že vsled naše zvestobe do načela pravivosti, do enake pravice za vse, a tudi in še posebno iz — recimo — narodnosebičnega razloga, da bo vse, kar se zgodi novim državljanom nemške narodnosti v prilogi, dajalo nam trdno neoporečno podlago za zahteve slovanskim državljanom Italije v prilogi!

Potem pa piše graški list tožbo, rekriminacijo, čeč: »Vkljub vsemu temu se vedno glasneje oglašajo pritožbe radi narodnega pritiska, in obljube državnikov v Rimu prihajajo vedno bolj v navzkrižje z dogodki v nemški južni Tirolski. Posebno se žali narodni čut z italijanskimi krajevimi imeni... Sledi svarilo in grožnja, ki je ne moremo tu dobesedno posneti, ker bi nam cenzura napravila križ. Recimo torej v čim najbližji obliki: graški list svari, da bi — če bi se nadaljevali taki poizkusi raznarodovanja — moglo nastati med Nemci južne Tirolske razpoloženje, kakršnega si Italija ne more želeči! Tako razpoloženje pa da bi gotovo nastalo, če bi nemško južno Tirolsko sklopili s Trentinom. Le popolna avtonomija nemške dežele da more odvrti tako razpoloženje. To da je edina pot, ki more dovesti Italijo preko vprašanja nemške južne Tirolske do mirne bodočnosti! Značilno je — nadaljuje — in migljaj za italijansko politično dejstvo, da tudi resni trentinski politiki — n. pr. profesor Basilio Capelletti — nujno priporočajo odcepitev in samostojnost nemškega ozemlja! V posebnem pismu do generalnega komisarja svari rečeni profesor pred vsakim poizkusom raznarodovanja, naglašujoč, da se 200.000 Nemcev ne more z nasiljem pridobiti za italijanstvo. In profesor Capelletti naglašal, da soglasja žnjim poslanca Conci in Tambosi in cela vrsta drugih važnih osebnosti v Trentinu in državi, ki pametno in pravilno mislijo o tem!

Naj pridodamo tu še, da neki dopis iz Bolcena v rimskem »Messaggeru« nujno poziva generalnega komisarja v Trentinu, naj hitro odpravi zadnjo sled izjemnega stanja! Dovolj da naj svobodno združevanja brez vsake omejitve, dovolj naj svobodno uveljavljanje vseh političnih sil, če se hoče, da bodo Nemci sodelovali na političnem življenju Italije. Nemci južne Tirolske niso mladoletni in noben narod ni mladoleten!

Veliko resnico je napisal tu rimski list. Resnico, ki je pa naj ne uvažuje samo kraljevi generalni komisar v Trentinu, marveč tudi oni v Trstu. Priznanje, ki je izreka »Tagespost« ekselenci Cređaru naj si pridobi tudi ekselencia Cluffelli z isto dobrohotnostjo in državniško modrostjo, pri čemer ga menda ne bo motilo dejstvo, da »južni Tirolski živo Nemci, na naših straneh pa Jugoslavlani. Kajti, tako razlikovanje bi bilo nepravilno, neliberalno, nedemokratsko in nesodobno, torej tudi — nevarno, ker ne bi izostala neljuba presenečenja. Kako pravi »Messaggero«? Noben narod ni mladoleten! Državniki, ki jih obremenja ogromna odgovornost, ne bi smeli pozabljati te resnice. Zlasti pa naj italijanski državniki uvažujejo dejstvo, da politika Italije — ako se ji priključijo stotisoči

PODLISTEK

Za storo pravdo.

(24)

Avrgust Senoa: Seljačka buna. — Zgodovinska povest iz XVI. stoletja.

Bila je noč, temna noč. Po dnevu sem se veselil, častil Turke, grdil — Bog mi odpusti grehe! — krščansko gospodo, pil sem, a Turki so mislili, da sem se opil. Zatisnil sem oči in Turki so zopet mislili, da spim pijan. Ali, čim so oni zasmrčali, sem odprl oči, vzela malo puško, nož in mošnjček s cekini. Po trebuhu sem se plazil do vode. Zrmanje in ob vodi sem se dovlekel do morja. Našel sem barko, dal mornarju polovico svojih cekinov in prepeljal me je do Senja, odkoder sem prišel v svoj kraj. Z Bogom, Mohamed! Meni seveda ni bilo do mira. Prijel sem za kopje iznova. Stal sem s svojo četo v Dubici. Bilo je to leta 1538, ko je banoval Peter Koglevic. Gospoda Zrinjska so nam, ker je bila Dubica

njihova, sporočili naj jo junaški branimo. Bili smo pravi dečki, izbrani kot golobje, ali redko posejani, Turkov pa cela šuma: deset na enega. Spominjam se, kakor da je bilo danes. Kakih dvajset nas zrinjskih strelcev je poslal kapetan, naj gremo v šumo nad cesto, kjer morajo Turki mimo. Sli smo pevajoč na glavo, dasi nam duša ni bila vesela, ker smo gori v torbi nosili. Vsak se je postavil za svoj hrast, zažgal žibo, pa da vidimo, kaj bo. Utegnilo je biti okoli polnoči. Mesec je stal nad Uno, a jaz sem gledal, kako se svetlob

drugorodnih državljanov — ne bo mogla biti več zgolj narodna, marveč — narodnostna! In imajo velesvarilen zglede pred seboj: avstro-ogrska monarhija se je pogubila, ker ojeni nemški in madžarski državni niso znali ali niso hoteli izjaviti pametne in poštene narodnostne politike. Poguba monarhije jih uči, da zgrešena in krivična narodnostna politika ne poraja zla samo med neposredno prizadetimi, ampak ustvarja zlo in nevarnost tudi od izven meja države. Nacionalna ideja je duševna velesila — neodpravljiva je in nepremagljiva. Če izvršuje na nji nasilje, stopa čez bregove in poplavlja. Pameten državnik jo navaja zato v nenevarno strugo.

Kako se rešujejo države.

Kakor je znano, se v Italiji v svrhu vsaj delne pokrivanja ogromnih vojnih državnih dolgov uvede prisilno posojilo, katero naj bi z drugimi finančnimi operacijami pokrilo vsaj najmanjši del državnega dolga. Natančno sicer menda ni še preračunan donos teh finančnih operacij, toda po zadržanem donosu tega finančnega posojila naj bi se vrtil tam okrog 25 milijard. Na naša stvar, da bi pretehtali, ali je ta način reševanja državnega gospodarskega vprašanja primernejši za italijanske razmere, ker je to pač naloga in skrb italijanskih državnih upraviteljev, toda ugotovimo naj tu edino dejstvo, da se je drugod to državno življenjsko vprašanje rešilo ali se pa vsaj skuša rešiti na drug način. Morda tili vzrok za to različne načine v različnosti gospodarskih, pridobitnih razmer, morda, pravimo, ali pa v različnem — ne vemo, ali bolj ali slabšem — umevanju stvarnega položaja v državi. Dejstvo je, da je Nemčija kot premožnejša, vključno ogromnim bremenom, ki ji jih je naložila versalska mirovna pogodba na vso težo vojnih dolgov, pa v zavesti svoje nezmogljivosti proizvodnje, pridobitne sile, posegla po enkratni imovinski oddaji, zvežani z davkom na imovinski prirastek ne pa po prisilnem posojilu, kakor stori glede proizvodnje, pridobitne sile gotovo slabša Italija, dasi ravno zmogljivejša. Nemčijo si je vzela za zgled tudi Nemška Avstrija, ki upa, da dobi po enkratni imovinski oddaji, izpolnjeni s postopnim imovinskim davkom ter davkom na imovinski prirastek, v svoje državne blaginje osem do deset milijard kron. V Italiji, državi, ki šteje v primeri z Avstrijo več kot šestkratno število prebivalstva, bi potemtakem tako izvedena enkratna imovinska oddaja morala prinesiti državnim blaginjam 60 do 70 milijard. Zakaj neki Italija, ki je na drugi strani menda vendar gospodarski znatno močnejša od popolnoma ob tla pritisnjene, pred državnim gospodarskim pomanjkljivostjo Nemške Avstrije, ni posegla po tem sredstvu samopomoči?

Nacelo enkratna imovinska oddaja po nemškem vzorcu obstoji v tem, da se obdaci imetje vsakega posameznika. Zasebniki ter posamezniki ali družinske tvrdke so podvržene obdavčenju z vsem svojim imetjem, delniške družbe pa samo s čistim imetjem, ki obstaja po odbitju temeljne glavnice, katera se itak obdavčuje delničarjem samim. Imovina v smislu zakona je vse premoženje in nepremično imetje po odbitju dolga, pri čemer pa se ne upoštevajo dolgi domačega gospodarstva. Glavniška vrednost rent in nezapadlih zavarovalnic je tudi podvržena obdavčenju, ne pa po hitrosti in hitri opravi. Lito in dragotne se obdavčuje, če znaša njihova vrednost nad 30.000 mark. Zavarovalniške rente in pokojnine so neobdavčene. Za domače gospodarsko imetje se smatra le imetje obel zakonov, imetje otrok pa se pristiha le v toliko, kolikor obstoji iz dela staršev od začetka vojne sem. Število rodbinskih glav se upošteva na ta način, da pri dveh ali več otrocih poleg prvih vedno neobdavčenih 5000 mark ostane za vsakega otroka neobdavčen nadaljen enak znesek (pri štirih otrocih toliko 25.000 mark). Davek na otroško imetje znaša le 10 odstotkov.

Imovina se obdaci po vrednosti, ki jo bo imela 31. decembra leta 1919.

Višina oddaje je različna. Delniške družbe in ustanove plačajo 10 odstotkov oddaji podvržene imetje. Pri posameznikih so imetje do 5000 mark prosta davka. Davek se stopnjuje potem takole:

za prvih začetih ali polnih	mark	%
" daljnjih " " "	50.000	10
" " " " "	50.000	12
" " " " "	100.000	14
" " " " "	2.000.000	20
" " " " "	2.000.000	25
" " " " "	200.000	30
" " " " "	200.000	35
" " " " "	500.000	40
" " " " "	500.000	45
" " " " "	1.000.000	50
" " " " "	2.000.000	55
" " " " "	2.000.000	60
" nad lne zneske		65

Tako je potem n. pr. imetje 20.000 mark obdavčeno s 7,5%, imetje 100.000 mark z 11%, 8 milijonov z nad 50%.

Plačevanje se bo vršilo na tri načine: takoj, ali v 30 letih v celotnih, polletnih ali četrtletnih obrokih s 5% obrestmi ali pa se oddaja izpremeniti v 50 letni zemljiški dolg z enakim obrestovanjem. Oddaja se lahko plača z vrednostnimi vojnimi posojili, in sicer do največ dveh tretlin in se bodo sprejemale po kurzu okoli 75%.

Postopni imovinski davek in davek na imovinski prirastek se določata na podlagi cenitve, ki se bo izvrševala vsaka tri leta.

Kakor rečeno, upa Nemška Avstrija da ji prinese ta enkratna imovinska oddaja osem do deset milijard kron, za šestmilijonski narod gotovo lepa dajatev, ki razumno daleč presega dajatev, ki jo nalaga Italija svoemu štiridesetmilijonskemu narodu, in kaže, da vključ vsemu in vsem vojna nikakor ni ubila nemškega naroda in njegovih energij. Jasno je, da Nemci in v Nemčiji in v Avstriji ne bodo zadnji med narodi, ki bodo okrevali po ranah, ki jim jih je zadala svetovna vojna.

Domače vesti.

In to da je — morala? V nedeljskem izdanju smo posneli iz članka v »Nazione« o rešnem vprašanju — svarilo pred manifestacijami proti predsedniku Wilsonu, ker da so take manifestacije zelo škodljive za italijansko stvar v reškem vprašanju. En stavek v članku pa moramo še enkrat in posebno poudariti, oziroma posnetek izpopolniti.

Opozarjamo že enkrat, da se nahaja v našem uredništvu pismo, naslovljeno na »gospo Marce«. Nekateri menijo, da utegne biti naslovljena pri Sv. Ivanu.

Kamenosek. Po Trstu hodi neki neznanec, kateri se izdaja za kamenoseka, ki izdeluje in popravlja nagrobne kamne na pokopališčih. V nekaterih slučajih so mu stranke dale dogovorjeno svoto v naprej; delo, ki je izvršil kamenosek, ni nikakor odgovarjalo zahtevam naročnikov. Večkrat si je že pomagal kamenosek s trditvijo, da se na grobove morajo postaviti nagrobni kamni.

† Dr. Karel Mattusch. Kakor se javila iz Prage, je 24. t. m. umrl za kapjo dr. Karel Mattusch (Mattus), star 83 let. Pokojnik je bil eden najznamenitih čeških politikov. Rojen je bil v Mnichovem gradu in je leta 1861. promoviral na praški pravni fakulteti. Kot odvetnik v Mladí Boleslavi je bil izvoljen član za župana, leta 1866. pa v češki deželni zbor, potem pa leta 1879. v dunajski državni zbor. Postal je kmalu eden najuglednejših voditeljev staročeške stranke. Bil je med onimi 82 češkimi poslanci, ki so 22. avgusta l. 1866 podpisali deklaracijo, v kateri so se izjavili za češko državno pravno in utemeljevali svojo odsotnost iz deželnega zbora. Ko so vstopili Čehi v državni zbor, se je pokojnik kmalu izkazal s svojim bogatim finančnim in gospodarskim znanjem ter prevzel v marsikaterih stvareh vodilno ulogo. Ponovno je nastopil za spravo med Čehi in Nemci. Udeležil se je tudi glasovnih punktaških pogajanj leta 1889 in 1890. Ker je bil precej naklonjen Nemcem, so porabili to Mladodeški protijemu kot agitacijsko sredstvo, in ko so se punktaški pogajanja razšla, je odločil mandat, ter leta 1895. tudi izstopil iz češkega deželnega zbora. Nato je bil imenovan za višjega ravnatelja Češke deželne banke, kjer je mnogo storil za porast zavoda. Po smrti dr. Rege je prevzel Mattusch vodstvo staročeške stranke in je bil leta 1899. imenovan za dosmrtnega člana gosposke zbornice, kjer je posebno sodeloval v finančnih vprašanjih. Leta 1901. je dosegel volilni kompromis z Mladodeči, leta 1908. pa je odstopil od vodstva staročeške stranke. Ko se je leta 1916. ustanovil češki narodni svet, je bil pokojnik izvoljen za predsednika. Ko sta se potem staročeška in mladodeška stranka strinili v narodno stranko, ki bi Mattus izvoljen za predsednika te stranke. Ko se je leta 1917. v gospodarski zbornici ustanovila češka siranka, je bil tudi njen član. Ko so se razmere proti koncu leta začele čisto dalje tem bolj posrojavati, je odločil vse častne službe. V zadnjem času je živel popolnoma kot zasebnik. Češki narod izgublja v pokojniku enega najuglednejših svojih političnih mož. Slava njegovemu spominu!

Mestna praznika. Mestni magistrat naznaja: Izredni komisar je odredil, da se smatrat dneva 30. oktobra in 3. novembra, v katerih se praznuje odrešenje Trsta za mestna praznika; na ta dva dneva ostanajo vsi občinski uradi zaprti. Praznovanje mestnega patrona Sv. Justa se bo vršilo 4. novembra, ker se je po cerkvenih sklepih odgodilo počaščenje spomina pokojnikov od 2. na 3. novembra.

Vojna odškodnina trgovskim in obrtnim trdkam v Istri. »Osservatore« piše: Istrska trgovska zbornica poroča: Generalni civilni komisar za Julijsko Benečijo je odredil naj se ugotovi direktno in indirektno škodo, ki so ji jih trpeli trgovci in obrtniki vsled vojne, da se naznani vidi skupna svota za eventualno odškodnino s strani bivše avstroogrske monarhije. Kot škodo se smatrajo poškodbe, povzročene po granatnih, minah, nezakonitih zasegih, opustošenje stanovanj in polj s strani voljstva in uslužbencev bivše vlade, izgube vsled zatvoritve trgovskih in obrtnih obratov nadi internacij in konfiskacij. Škodo morajo biti potrjene z izpovedmi, ki jih izdajo občine ali druge oblasti. Trgovci in obrtniki predložijo svoje vloge pristojni občini, ki jih mora poslati trgovsko-obrtni zbornici v Rovinjo do 10. novembra 1919.

Zrelostni izpiti na slovenskem učiteljsku v Gorici. Dne 16. t. m. so končali v Gorici zrelostni izpiti na slovenskem učiteljsku pod predsedstvom prof. Glav. Lorenzonija. — Za zrete so bili proglasi naslednji kandidati in kandidatinje: Carl Alois (Tolmin), Čebok Peter (Gorica), Čekada Miroslav (Trst), Čubej Marija (Gorica), Fakin Francšek (Skrbina), Ferioloj Elda (Trst), Ferlat Ladislava (Gorica), Kodelja Francšek (Gorica), Komac Vilko (Luz), Kosmina Janko (Nabrežina), Leštan Avgust (Miren), Lipovž (Miren), Makovec Francšek (Standrez), Nanut Viljem (Standrez), Novinc Rozi (Gorica), Pahor Angela (Trst), Persič Vladimir (Trst), Plahuta Slava (Gorica), Sleskar Rastislav (Lokavec), Sovdat Francšek (Kobarid), Skolaris Jožef (Vipolže), Stih Jožef (Staroselo), Stubič Pavla (Smarje), Sturm Anton (Kobarid), Ursič Pavla (Bovec), Viler Albert (Gorica). — Dva kandidata in dve kandidatini imajo poizvedljivi izpiti iz dveh predmetov; eden kandidat je nesposoben za prestop v IV. letnik učiteljskega.

Slovensko gledališče. Pojutršnjem, v četrtek, 30. t. m., se prvič uprizaro Alexandre Bissonova tridejanska burka »Nadzornik spalnih vozov« z g. Silo in Terčekom, ter gđ. Merzgačovo in g. Silo v glavnih ulogah. Ta burka je izredno zabavna in polna komičnih situacij. Na našem odru se je igrala pred osmimi leti in je zelo ugajala.

Gospod Bleha, lastnik hotela »Balkans«, je daroval gledališču nekaj krožnikov in kozarec. Iskrena hvala. Nadarjeni darovi se vsikdar hvalječno sprejmejo.

Tvrška Greinitz prešla v italijanske roke. Javljajo se nam, da je velika železniška tvrdka Greinitz prešla v italijanske roke. Kupila jo je milanska tvrdka Ratti. Tvrška Greinitz, ki ima svojo centralo v nemškem gradu, je ustanovila v Trstu podružnico leta 1886. Tedaj je bilo zaposlenih pri podružnici 7 uradnikov. Kako siljano se je razvijala ta tržaška podružnica, kaže najbolje dejstvo, da ima poleg velikih skladišč v raznih delih mesta svoje glavne prostore v krasni lastni palači sredi Korza ter je imela sedaj, preden je prešla v druge roke, nameščenih 160 uradnikov, med njimi tudi precej naših ljudi, in sicer zato, ker se je njeno poslovanje v veliki meri raztezalo po jugoslovanskih deželah. Kakšni razlogi so napotili grško centralo, da je prodala tržaško podružnico, nam niso znani, ali mislimo si jih lahko. V koliki meri bo nova tvrdka sledila svojih prednikov po njenih trgovskih poteh do jugoslovanskih tržišč in odjemalšč, pač kaže bodočnost. Zasedaj so ji ta pota gotovo zaprta, in razmere kažejo, da se še ne odpro tako kmalu.

Opozarjamo že enkrat, da se nahaja v našem uredništvu pismo, naslovljeno na »gospo Marce«. Nekateri menijo, da utegne biti naslovljena pri Sv. Ivanu.

Kamenosek. Po Trstu hodi neki neznanec, kateri se izdaja za kamenoseka, ki izdeluje in popravlja nagrobne kamne na pokopališčih. V nekaterih slučajih so mu stranke dale dogovorjeno svoto v naprej; delo, ki je izvršil kamenosek, ni nikakor odgovarjalo zahtevam naročnikov. Večkrat si je že pomagal kamenosek s trditvijo, da se na grobove morajo postaviti nagrobni kamni.

ni. Takojšnji magistrat izjavlja da niso bili s strani oblasti nikdar izdani taki ukazi, in opozarja občestvo, naj nikakor ne verjame gorilenjenim osebi ter naznanja, da ne zahteva nikakšno pravilo, da se postavijo na grobove nagrobni kamni.

Popravek. V včerajšnji kritiki dr. Grafenauerjeve »Kratke zgodovine slovenskega slovstva« naj se opomba:

*) L.—V. dobe so izšle v posebni knjigi ki jo je izdal »Katalška bukvarna« l. 1917 (ne l. 1911!) kot l. del »Kratke zgodovine slovenskega slovstva« Spisal Ivan Grafenauer.

ki je prišla pomotoma sredi kritike uvrsti pod črto.

Mestna zastavljavnica. Danes predpokane se bodo prodajali razni žepniki, dragoceni predmeti serije 144 od št. 2701 do 4100, popoldne pa razno porilo in obleke.

Pri igri. Ivan Buffolini, star 11 let, stanujoč na Pončani 151 se je včeraj okrog 18 igral z drugimi tovaršmi na istrski ulici; med igro je usrečno padel in si zlomil piščal desne noge. Dečki so preplašeni bežali in pustili reveža samega na cesti. Neki šofer, Ivan Pallara, ki je slučajno vozil s svojim avtomobilom po Istrski cesti je našel blizu železniškega mosta dečka ki je ležal kraj ceste v nezvesti. Vzel ga je s seboj v avtomobil in ga odpeljal v mestno bolnišnico. Nahaja se sedaj v X. oddelku.

Okolištaj lo. Ema R. stara 20 let, in Hermine Baibi star 30 let, sta že več časa stanovale skupaj v ulici Conti 28; v zadnjem času pa se je ona ločila od njega, ker jo je vedno zmerjal in včasih tudi pretepal. Včeraj ob 20 jo je čakal pred hišo in jo potem hotel spremiti v neko prodajalno. Medpotoma sta se začela prepirati, nakar jo je on udaril s pestjo po obrazu, da je morala iskati pomoči na rešilni postaji.

Tatvine. V stanovanje Marije Picciola v ulici Navali 17 so minulo nedolgo s ponarejenimi ključki tatovi in ubili celo vrsto kokoši; nato so prebrskali vse omare in odnesli hišni dekli razno perilo, vredno 280 lir. Picciolove kokoši so bile vredne 600 lir.

— V stanovanju Ivanke Busich v ulici Muzio 3 so se spravili ponoči na zlatenico. Škoda, ki jo trpi Ivanka Busich, znaša 2000 lir.

— Včeraj so aretirali nekoga Josipa Ugninija, ki se je udeležil tatvine na stanovanju Terezije Voreš v ulici Farneto. Našli so pri njem nekaj obleke. Pripovedoval je da so udili v njeno stanovanje s ponarejenimi ključki in si porazdelili precej obleke, ki so jo našli po omarah. Svojih »sotrudnikov« ne pozna. Obleka, ki je zmanjkala Tereziji Voreš, je bila vredna 2000 lir.

Padla sta iz voza. Neki stotnik se je peljal danes ponoči ob 030 z vojakom Ksaverjem Lonerjem, starim 23 let, v dvokolesnem vozu po ulici Ghega. Voz je zaletel v kup kamenja in se hromoma ustavil, konj je padel na tla, stotnik in vojak sta pa zletela iz voza in padla na tlak. Stotniku se ni zgodilo nič hudega, vojak pa je dobil razne poškodbe ob bokih in rano na desni roki. Poklicali so zdravnika rešilne postaje ki je dal Lonerju prvo pomoč, nakar so ga odpeljali v etapno bolnišnico.

Tatovi na delu. Marija Redč, vratarica v hiši na Kursu Garibaldi št. 22, je šla včeraj po opravkih iz hiše. Ko se je povrnila je našla, to je ni našla 850 lir, zlate verižice in drugih dragocenosti, ki so bile slarjane v omari v njenem stanovanju na V. nadstropju. Tatovi so porabili njeno odsotnost, ušli vrata stanovanja in po dokončanem delu izginili brez sledu. Vratarica je naznala tatvino orožnikom.

Mina je eksplodirala. Včeraj je pripravil Anton Bussa, star 29 let, mino na vrtu nekoga Krecina, za katerega je delal vodnjak. Mina pa je prehitro eksplodirala in poškodovala Bussa na raznih krajih gornjega telesa, dobil je precejšnje rane na obeh rokah in izgubil mezinco na desni roki; tudi čelo mu je ozgalo. Krecina ga je odpeljal v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v X. oddelku.

Poizkušeni samoumor. Včeraj okoli 20 se je prostitutka Zora Jersek pripravila z neko prijateljico; posledica tega prepira je bila ta, da je prostitutka izpila precejšnjo množino karbolne kiseline. Prihitiel je zdravnik rešilne postaje in ji izpral želodec; vendar je njeno stanje precej nevarno.

Tatovi in ožen v prodajalni čevljev. Včeraj jutraj okoli 6.30 so se ustavljali ljudje pred prodajalno v ul. Ribogor 39. Skozi podnoptno okno je namreč prihajal gost dim. Eden izmed gledalcev je tekel v bližnjo Polakovo mesnico telefoniral ognje gascem, ki so kmalu nato prihitieli na lice mesta. Ognjegasci so planili skozi okno v prodajalno in pogasili požar, ki je bil zajel nekatere zaboje, mize itd., toda pri tem so ugotovili, da so bili pred njimi že drugi gostje v prodajalni. Prvi hip niso namreč niti zapazili, da manka na oknu železni križ.

Ko je pa bil ogenj že pogasen, so zapazili, da manjkajo tudi v zabojih... čevlji. Izpostavilo se je, da so obiskali prodajalno ponoči tatovi. Ni znano, ali so pustili pomotoma svečo v prodajalni, ali pa jim je padla pri delu na tla, ki je potem povzročila požar, znano pa je, da trpi lastnik prodajalne, Bonitta, okoli 2000 lir škode.

IZREDNA PRILIKA!

Žganja L. 6.— lit.
Rum L. 6.—
Vermouth L. 4.40
Marsala L. 4.40
Konjak po L. 8.—
Malinovec po L. 6.—
prodaja L. Krizmančič, Trst, ul. 30. oktobra 8.

Ernest Močvar in Marcovič
Trst, ulica XXX. oktobra šte. 14
(prej ul. Caserma)

IZREDNA PRILIKA!

Žganja L. 6.— lit.
Rum L. 6.—
Vermouth L. 4.40
Marsala L. 4.40
Konjak po L. 8.—
Malinovec po L. 6.—
prodaja L. Krizmančič, Trst, ul. 30. oktobra 8.

2 ALOGA UR IN ZLATARINE
na veliko izbero se vdihi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBOLDI (BARRIERA) 3.

ZOBOZDRAVNIK
D. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Brezbolno izdrtanje zob, plimobiranje in umetni zobje

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.
(Lastna palača: I.) Ustanovljena leta 1838.
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu iz eksplozij. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Zavarovanja zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Delniška glavica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.992.40. Stanje zavarovalne glavice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849.—. Čdkar obstoja družba, je bilo v vseh branjah izplačano na škodah K 872.453.443.85. Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

PIANNO prvotne dunajske tvrdke, s prekrizanimi strunami, skoraj nov se prodaja radi odhoda. Ogledati si danes do 10-12 ul. Tor S. Piero 6 IV. vr. 22. Preprodajalci izključeni.

POHISTVO — jedilnica, spalnica, kuhinja, omara za predsobo in drugi predmeti — pripravno za zakonske, se prod. en bloc ali posamezne dele radi odhoda. Ogledati si danes od 14-16 ul. Udine 21, skladišče Caro & Jelinek. Preprodajalci izključeni.

GOSTILNO s stanovanjem, v bližini Trsta kče v našem premožna oseba. Pomudbe pod »Gostilna« na ins. oddelku »Edinosti«.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 13, I. nadst. (prej ulica Campanile)
Tehniški vodja A. Jolinscher, dolgoletni asistent Dr. J. C. raka — Izdrtanje zob brez bolečin. Plombarja. Umetni zobje.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 13, I. nadst. (prej ulica Campanile)
Tehniški vodja A. Jolinscher, dolgoletni asistent Dr. J. C. raka — Izdrtanje zob brez bolečin. Plombarja. Umetni zobje.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ulica Genova št. 13, I. nadst. (prej ulica Campanile)
Tehniški vodja A. Jolinscher, dolgoletni asistent Dr. J. C. raka — Izdrtanje zob brez bolečin. Plombarja. Umetni zobje.

SREBRN denar kupuje po najvišji ceni pri
Manzoni št. 17, vr. 2, pril.

HIŠA na Opčinah št. 378 (Costantini), dvonadstropna, s 6 stanovanji, 2 trgovinami, skladiščem, dvoriščem in vrtno in na prodaj. Ponudbe sprejema dr. Ivan Klmovce, odvetnik v Trstu Oberdankov trg 5, I.

PRODA se 1500 kg brinja, da se tudi v zameno za stavbeni les. Naslov pove ins. odd. Edinosti.

RADI selitve se prod. pod ceno: hiša z 20 sobami z dovoljenjem za gostilniško obrt, trgovino, mesnico, pekarno, z velikim, s kostanji obsenčenim dvoriščem, hlevom, vrtno 3000 m² in kmetiška hiša, hlev, več alij z vodno silo in vodnjak. Vse pri postaji. Katarina Ličen, Ribemberk 174 pri Gorici.

KDOR se hoče spominjati svojih mrtvih, naj si nabavi družinski spomenik za L. 1600, Ulica Rosetti 35 A.

V ILIRSKI BISTRICI št. 136 se prod. 6 konj 2-7 let, 1 breja 4letna krava, 1 breja junica, 2 mladi junici, 1 bik plemenit švicarske pasme 20 mesecev star in gospodarski vozovi. 12 ha aridirana posestva večinoma sadovnjak in 9 oraloj lepega gozda.

Centeni inserenti, kateri nam pošljajo oglase z dežele, naj nam oporoše, če je oglas šele 10-15 dni pozneje objavljen, ker temu nismo krivi mi, ampak neurejene poštne razmere. — Prosimo tudi, da se oglasi plačajo antecipatno.

†

KAREL MISLEJ

po domače Paskval, poseznik

je včeraj po dolgi in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal. Zalujoča soproga Marija, sinovi Just, Joško, Danilo in Franc, hčeri Karolina in Marija, zetje in nevesja, naznanjajo to bridko izgubo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil danes, 28. oktobra, ob 16 iz hiše Zalosti pri Sv. M. Magdaleni Spodnji št. 3-9 na domače pokopališče v Škedenj. TRST, 27. oktobra 1919.

Novo pogrebno podjetje Corso V. E. III. št. 47.

Drva za kurjavo

kupim takoj v velikih in malih množinah, suha in sveža. — Prosim ponudbe stalne.

G. Angeli, Trst, ul. Perce št. 2.

Važno za gostilničarje!

Naznanamo cen. odjemalcem, da smo prejeli veliko množino

istrskega novega, črnega in belega vina,

dalmatinskega Opolio poleg italijanskih vin, vse transito in brez carine. — V zaogi imamo tudi vino Chianti v originalnih steklenicah, asti, šampanjec, marsalo, vermouthe, žganja in fina vina v steklenicah.

Ernest Močvar in Marcovič

Trst, ulica XXX. oktobra šte. 14
(prej ul. Caserma)

IZREDNA PRILIKA!

Žganja L. 6.— lit.
Rum L. 6.—
Vermouth L. 4.40
Marsala L. 4.40
Konjak po L. 8.—
Malinovec po L. 6.—
prodaja L. Krizmančič, Trst, ul. 30. oktobra 8.

Ernest Močvar in Marcovič

Trst, ulica XXX. oktobra šte. 14
(prej ul. Caserma)

IZREDNA PRILIKA!

Žganja L. 6.— lit.
Rum L. 6.—
Vermouth L. 4.40
Marsala L. 4.40
Konjak po L. 8.—
Malinovec po L. 6.—
prodaja L. Krizmančič, Trst, ul. 30. oktobra 8.

2 ALOGA UR IN ZLATARINE
na veliko izbero se vdihi pri
A. POVH v Trstu
TRG GARIBOLDI (BARRIERA) 3.

ZOBOZDRAVNIK
D. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje

Ordinira od 9-12 dop. in od 3-6 pop.
Brezbolno izdrtanje zob, plimobiranje in umetni zobje

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.
(Lastna palača: I.) Ustanovljena leta 1838.
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu iz eksplozij. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Zavarovanja zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah. Delniška glavica in rezerve dne 31. decembra 1915 K 199.625.992.40. Stanje zavarovalne glavice na življenje (31. 12. 1915) K 516.405.849.—. Čdkar obstoja